

LUND UNIVERSITY

Ekorren

Sjögård, Göran

Published in:

Naturen för mig : nutida röster och kulturella perspektiv

2014

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Sjögård, G. (2014). Ekorren. I L. Midholm, & K. Saltzman (Red.), *Naturen för mig : nutida röster och kulturella perspektiv* (s. 352-353). Institutet för språk och folkminnen.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Ekorren

Göran Sjögård

Ordet ekorre kan syfta på djurets smackande läte. ”Ek” kan syfta på trädet eller ett fornnordiskt ord ”eikinn” som betyder rörlig. Andra namn är ”granoxe”, ”furufnatt” och ”kurre” samt i Skåne ”igane”.

På vissa platser i Europa ansågs det nyttigt att äta ekorkött för att hålla kroppen smidig, undvika svindel och förbättra minnet. I vår folketro betydde det otur eller att en olycka skulle inträffa om ekorren sprang över vägen. Ekorren förebadade eldsvåda eller dödsfall om den hoppade upp på fönsterkarmen och tittade in i rummet.

Mitt barndomsminne är om den orädda ekorren som kom fram och satte sig en meter ifrån oss när vi satt och fikade i trädgården. Vid ett tillfälle bjöd vi på en hård brödskiva som den åt genom att hålla skivan med framtassarna.

På internet finns nutidens berättelser och videor om ekorren som ofta handlar om dess påhittighet och intelligens. Där berättas om elaka ekorrar som tar herraväldet över folks trädgårdar och orsakar besvär och skador. Ekorren tar sig in genom öppna fönster och balkongdörrar. Väl inne river den ner prydnadssaker och

lämnar efter sig avföring. Den betraktas som ett skadedjur, men den är fridlyst. Det är tillåtet att hindra den men inte skrämman bort en ekorre som redan har flyttat in och har ungar. Ekorrar kan bli aggressiva och angripa personer när de skyddar sina ungar. I en berättelse räddar en ekorrhona sin unge från en hotande hund.

Dråplighet är temat när ekorren ätit för mycket och fastnat med huvudet i en fågelholk och i en blogg kan man läsa den sorgliga händelsen om en död ekorre på landsvägen. Ekorrar är söta men ändå lite rått. De är vilda men kan ändå vara tama. De kan vara olycksbådande, näpna och ohanterliga. Den kloka och sparsamma ekorren användes i en animerad reklamfilm från Swedbank med titeln ”Livet under eken” som presenterades i december 2010 och som visades i reklamfinansierade tv-kanaler under 2011.

”Jag såg ekorren, råkade ha en påse cashewnötter med mig och den lilla sötnosen vågade sig sakta närmare och närmare tills den till slut tordes äta nöterna direkt ur handen på mig. Tyvärr tog den fel på min tumme och en nöt och bet mig (lite försiktigt) i tummen och då var det slut på vår lilla tête-à-tête.” Maj 2013 vid terrasstraporna i Helsingborg. Foto: Johan Hofvendahl.

Referenser

Artikeln bygger på uppteckningar ur Folklivsarkivets samlingar samt uppteckningar och bandinspelningar i samlingarna vid Dialekt- och ortnamnsarkivet i Lund.

Information om ekorren finns bland annat i *Handwörterbuch zur deutschen Volkskunde. Abt. 1, Aberglaube* (ed. Hanns Bächtold-Stäubli, 1927), Birger Arvidsons *Den nordsvenska allmogejakten. Allmogejägaren, fångsten och försörjningen 1920–1940* (1983), Sven Ekmans *Norrlands jakt och fiske* (Facs.-utg. 1983 [1910]), ”Bidrag till kännedom om ekorren” av K. Gram i *Fauna och Flora* (1909) samt Carl-Herman Tillhagens *Jaktskrock* (1985) och *Skrock, tydor, syner, drömmar, orakel* (1968).

Språkliga förklaringar till ordet ekorre går att läsa om i *Svenska Akademiens ordbok* (<http://g3.sprakdata.gu.se/saob>), *Kulturhistorisk leksikon for nordisk middelalder fra vikingetid til reformationstid* (red. John Granlund och Ingvar Andersson, 1981) samt i Lars-Erik Edlunds ”Askraka – ett engångsord i Egilssagan” i *Scripta Islandica* 31 (1980).